Грек – латын дублеттері.

Мүшелер мен тіндер атауларын білдіретін грек-латын терминдері

Терминдері

Splancho (splanchapt)	*Viscera*	*Іш құрылысының мүшелері.*
Gastro, gastria (gastor, gastros) Entero (enteron. entera pl)	Ventriculus, i, m Intestinum, i, n Intestinum, i, n ;Intestina Intestinum tenue	асқазан 1 шек 1 шектер
Laparo (laparo-шат.)	Abdomen, iris r	жіңішке ішек
procto (proctos)	Anus, i m Rectum, in	артқы қуыс тік ішек
Pneumo, pneumono (pneumon)	Pulmo, onis m	өкпе өкпе
nephros (nephros)	Ren, renis m	Бүйрек
spleno (splen)	Lien, enis m	Көк бауыр
pyelo (pyelos) Cysto (kystis-көпіршік)	Pelvis renalis Vesica, aef Vesica urinaria	Бүйрек астауы Көпіршік қапшық қуық

Cholecysto (kystis-көпіршік)	Vesica felea	өт
choledocho (chole-өт, + doche- ыдыс)	Ductus choledochus	Жалпы өттік түтік
(hystera)	Uterus, im	Жатыр
Omphalo (omphalos) Typhlo (typhlon) Cholangi (agreon)	Umbilicus, i m Funiculu umbilicatis C(a) ecum, i n	Кіндік өттік түтіктер Соқыр ішек
Dacroyocysio (dakryon) oophoro (oophoron) Colp (kolpos)	Ductus biliteri Saccus lacrimalis Vagina, ae f	Көз жас қапшығы Аналық без қынап
oo (oon)	Ovarium, i n	Жұмыртқа
Salpingo (salpinx, salpingos)	Ovum, i n Tuba uterina Tuba auditiva	Жатыр түтігі.
	Gervix, icis f	Жатыр мойыны
Orchia (orchis) trachelo (trahelos)	Testis, is m	Аталық жыныс бе

- **Префиксация (жұрнақтандыру)**
- Префиксация дегеніміз – сөз түбіріне префиксті жалғап, жаңа сөз жасау. Бұл кезде сөз мағынасы өзгермейді кайта оған қосымша ретінде қайда орналасқан, бағытын, өткен уақытын және болмауын, жоқ екендігін білдіретін мағыналар береді.
- Кейбір префикстердің тікелей мағынасынан басқа, екінші мағыналары болады. Мыс: грек префиксі para- «айналасында, жанында» деген мағына береді екінші мағынасы- «бір нәрседен ауытқу, шегіну» болып табылады: para-nasalis мұрын айналасы, ал para –mnesia ақыл- естің ауытқуын көрсетеді.
- Морфологиялық пәндерде префикстер тікелей мағынасында қолданылады. Ал мүшелердің қызметінің бұзылуы, аурулардың патологиялық жағдайлары туралы сөздерде префикстер 2 мағынада қолданылады. Мыс: анатомиялық терминде - Hypogastrium- құрсақ асты; патологиялық физиологияда – hypotonia бұлшық ет тонусының түсуі деген мағына береді.

- Медицина терминологиясының әртурлі саласында және биологияда, грек-латын терминоэлементтері префикстері кең түрде қолданылады. Анатомиялық терминдерде - латын префикстері, ал патологиялық анатомия, физиология, клиникалық пәндерде - грек префикстері жиі   қолданылады.

Грек-латын префикстері.

1. Латын: *-ad, ab* Мыс: *ad-ductio*- әкелу, *ab - oralis*- ауыздан алыстату.

Грек: apo as-sistens- ассистент (жанында т□р□ан)

Префикс	**Мағынасы**	**Префикс**	**Мағынасы**
Ad (ac, af, al, an, ap as,at)	Бірнәрсеге жақындау, қосылу, байланысу	Ad (abs, a) ap (ap, apli)	Бірнәрседен алыстау, басқа жаққа жылжу

1. Латын:- intra,- intro; - extra, -extero. Мыс: intra- abdominalis-құрсақ іші

Грек: -endo,- ento;- ecto, -exo. Extra-utern-rus-жатыр сырты

Intra,- intro Endo, - ento	Бірнәрсенің ішінде, ішкі жағында	Extra, extero, ecto, exo	Бірнәрсенің сыртында, сырт жағында

2. Латын- intra, - sub, - supra, -super

Грек: -hypo, - hyper, -epi.

intra, sub, hypo, hyp	Бірнәрсе астында төменгі жақта	supra, -super hyper, -epi.	Бірнәрсе үстінде,жоғарғы, жоғарғы жақта.

Мысалы; ***infra—scapularis*** - жауырын асты
supra- scapularis - жауырын ***үсті***
sub-acromialis - акромион астында
hypo- gastrium – құрсақ асты
epi- gastrium – құрсақ үсті

4. **Латын**:- **ante,- prae,- pro-post**

Грек: - **pro-meta**

Ante, prae, pro	Бірнәрсе алдында алдыңғы жакта	Post Meta (met)	Бірнәрсе артында, артқы жакта

Мысалы: ***ante-brachium***— иық алды. ***Post-natalis-*** туғаннан кейін. ***Prae-senilis-*** кәрілік алды ***Metencephalon***- артқы ми

5, Латын- inter.

Грек - messo, dia

-Inter, -messo, mes, dia. di	Бірнәрсе арасында, ортасында, Ортаңғы аралық

51-жаттығу. Терминдерді транскрипцияда жазып, белгілі термин элементтерің көрсетіп, олардың мағыналарын түсіндіріңіз:

- М-Ф. 1. Haematologia. 2. Pathologia. 3. Hyperthermia. 4. Dystonia.
- Hypotonia. 6. Hypertonia. 7. Antianaeminum. 8. Haemostimulinum (латынша stimulare – жағдай жасау). 9. Analginum. 10. Haematogenum (грекше -genes тудыратын). 11 - Anaesthesinum. 12.Anaesthesiologia.
- М. 1. Hypertrophia. 2. Dystrophia. 3. Atrophia. 4. Physiotherapia (грекше physis табиғи әдістер, табиғат). 5.Acholia (гекше chole-өт) 6. Dyspepsia (грекше pepsis-ас қорыту). 7. Gynaecologia. 8. Rehabilirario (латынша habilitas-қабілет). 9. Hypoglycaemia (грекше glyc-тәтті.) 10. Hyperglycaemia.